

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра менеджменту

06-08-16

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання дипломного проєкту
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського)
рівня за освітньо-професійною програмою
«Управління проєктами»
спеціальності **073 «Менеджмент»**
денної і заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННІЕМ
протокол № 7 від 23.06.2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки до виконання дипломного проекту для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Управління проектами» спеціальності 073 «Менеджмент» денної і заочної форм навчання [Електронне видання] / Кожушко Л. Ф., Костюкевич Р. М. – Рівне : НУВГП, 2020. – 28 с.

Укладачі: Кожушко Л. Ф., д.т.н., професор кафедри менеджменту; Костюкевич Р. М., к.е.н., доцент кафедри менеджменту.

Відповідальний за випуск: Кожушко Л. Ф., д.т.н., професор, завідувач кафедри менеджменту.

Керівник групи забезпечення:

Кожушко Л. Ф.

© Кожушко Л. Ф.,
Костюкевич Р.М., 2020
© НУВГП, 2020

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
3. ВИБІР ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ І ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ... 8	
4. ОПРАЦЮВАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ І СКЛАДАННЯ ПЛАНУ	11
5. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ.....	12
6. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ПОДАННЯ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ ДО ЗАХИСТУ	18
7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ТА ОЦІНКИ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ.....	20
Додаток А Орієнтована тематика дипломних робіт (проєктів)	23
Додаток Б Замовлення на виконання дипломного проєкту.....	24
Додаток В Заява на затвердження теми проєкту	25
Додаток Г Завдання на дипломний проєкт	26
Додаток Д Титульна сторінка.....	28

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Написання та захист дипломного проєкту є завершальним етапом навчального процесу підготовки магістрів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Управління проєктами». Дипломний проєкт дає змогу виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

Мета дипломного проєкту – розв'язання комплексу наукових і прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних знань і практичних навичок самостійного наукового дослідження процесів управління проєктами, аналізу практики застосування методів управління проєктами та подання обґрунтованих пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності управління проєктами.

У процесі написання проєкту студент має навчитись вірно формулювати проблему та обґрунтовувати її актуальність, формувати мету і завдання дослідження, будувати логічний план і оптимальну структуру дипломного проєкту, опрацьовувати літературні джерела та статистичну інформацію, аналізувати і оцінювати різні аспекти діяльності об'єкта дослідження, обґрунтовувати власні узагальнення, висновки та пропозиції.

Процес дипломування починається з підписання наказу НУВГП про затвердження тем, керівників дипломних робіт студентів. Процес дипломування завершується публічним захистом проєкту, на підставі якого студент отримує оцінку.

Головними принципами процесу дипломування є:

- творчий підхід;
- об'єктивність та неупередженість оцінювання студентів;
- рівні можливості під час дипломування;
- індивідуальний підхід до схильностей студентів та майбутніх планів з працевлаштування;
- дисципліна додержання графіку дипломування;
- неприпустимість плагіату;
- етика ділового спілкування.

Виклад змісту кожного питання дипломного проєкту має бути цілісним, логічним, доказовим і пояснювальним та науково

аргументованим. Дипломний проєкт повинен відповідати таким вимогам і містити:

- системний аналіз проблеми відповідно до предмета науково-прикладного дослідження;
- реальні обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення процесів управління проєктами на досліджуваному об'єкті, актуальні для впровадження у практику суб'єктів господарювання;
- застосування спеціального програмного забезпечення з управління проєктами (як правило, MS Project, Project Libre, Primavera Project Planner, Spider Project, Asana, Jira, Trello, Bitrix24 та ін.);
- елементи, що свідчать про практичну значимість та/або наукову новизну;
- бути належно оформленою і мати всі необхідні супровідні документи.

Дипломний проєкт виконується на матеріалах реальних об'єктів (підприємств будь-якої форми власності та їх об'єднань, установ і організацій) або може базуватися на техніко-економічних розрахунках створення нових об'єктів (юридичних осіб).

Тема дипломного проєкту має відображати проблематику управління проєктами, що формує складові професійної компетентності магістра.

За структурою дипломний проєкт містить титульний аркуш, завдання, анотацію українською й англійською мовами, зміст, вступ, основну частину (розділи: теоретичний, дослідницько-аналітичний, проєктно-рекомендаційний, кожний з яких складається не менш ніж з двох підрозділів), висновки, список використаних джерел, додатки.

Дипломний проєкт обсягом 4-6 авторських аркушів (80-100 сторінок) виконується за тематикою завдань професійної діяльності, містить елементи наукової новизни та практичної значущості. До обсягу дипломного проєкту не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

Вимоги до дипломного проєкту є складовою Засобів діагностики рівня якості освіти НУВГП і затверджуються методичною комісією НУВГП зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Дипломний проєкт як метод оцінювання рівня якості підготовки має продемонструвати, що магістр володіє системою спеціальних

знань, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки у предметній області діяльності, що є запорукою його наукового мислення та творчої професійної, науково-дослідницької та педагогічної діяльності, та вміє:

- працювати з інформаційними джерелами (законодавчими і нормативними документами, науковою спеціальною літературою, у тому числі виданою іноземними мовами, матеріалами Інтернету та Інтранету, даними статистичної та фінансової звітності);
- викладати матеріал логічно та аргументовано;
- використовувати новітні дидактичні технології і методи;
- застосовувати сучасні інформаційні технології для розроблення й управління проектами;
- використовувати статистичні та математичні методи для аналізу процесів управління проектами;
- опановувати сучасні наукові методи для проведення теоретичних і емпіричних досліджень;
- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і обґрунтування рекомендацій з предмета дослідження;
- генерувати та обґрунтовувати гіпотези, ідеї, пропозиції у предметній сфері наукових досліджень;
- робити висновки щодо результатів проведених досліджень.

Захист дипломного проекту відбувається прилюдно на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії.

Виконання дипломного проекту складається з наступних етапів:

1. Вибір теми і об'єкта досліджень, визначення його мети та конкретних завдань.
2. Складання плану роботи. Вибір та опрацювання літератури, що висвітлює проблематику обраної теми.
3. Збір, обробка та аналіз фактичних матеріалів.
4. Написання розрахунково-пояснювальної записки дипломного проекту.
5. Виконання графічної частини дипломного проекту.
6. Отримання письмового висновку наукового керівника.
7. Розгляд проекту завідувачем кафедри.
8. Отримання направлення на рецензію та рецензування дипломного проекту рецензентом.
9. Подання дипломного проекту на рецензію завідувача кафедри і отримання дозволу на захист.

10. Захист дипломного проєкту.

Слід мати на увазі, що дипломний проєкт, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження проблеми на реальному підприємстві (організації), обґрунтованих пропозицій – до захисту не допускається.

Метою даних методичних вказівок є надання необхідної методичної допомоги студенту в підготовці, оформленні та захисті дипломного проєкту. В основу методичних вказівок покладено вимоги нормативних документів (державних стандартів) щодо оформлення складових дипломного проєкту, а також використано рекомендації, що містяться в різних довідникових матеріалах.

2. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ ТА СТУДЕНТА

Дипломний проєкт має виконуватись студентом самостійно під керівництвом наукового керівника, якого студент вибирає попередньо, залежно від запропонованої йому тематики. Розподіл студентів між керівниками обговорюється і затверджується на засіданні кафедри. Керівники дипломних проєктів затверджуються наказом університету із складу викладачів кафедри та висококваліфікованих спеціалістів з проєктного менеджменту. Відповідно до окремих спеціальних частин дипломного проєкту затверджуються консультанти.

Керівники дипломного проєктування:

- видають студенту завдання на дипломний проєкт і конкретизують загальні завдання на переддипломну практику;
- надають студенту допомогу в розробці календарного графіку виконання проєкту від початку дипломного проєктування до його захисту перед ДЕК;
- рекомендують студенту необхідну літературу, довідкові і методичні матеріали та інші джерела за темою проєкту;
- проводять систематичні консультації студентів з основних розділів дипломного проєкту;
- перевіряють якість та обсяг виконаної студентом роботи, її відповідність темі дипломного проєкту, глибину проробки студентом питань, які поставлені в завданні.

За коректність всіх даних, що наведені у дипломному проєкті, і за прийняті рішення та рекомендації безпосередньо відповідає студент як автор проєкту.

Студент зобов'язаний:

- обравши тему дипломного проєкту, дотримуватись наміченого керівником графіка роботи над проєктом і окремих його розділів;

- оформити дипломний проєкт згідно вимог до її виконання.

У процесі дипломного проєктування студенти вдосконалюють і розвивають такі навички та вміння:

- самостійно формують проблему дослідження та завдання проєктування;

- визначають мету, основні завдання, предмет, об'єкт дослідження та завдання проєктування;

- здійснюють пошук і добір необхідної наукової та проєктної інформації;

- аналізують практику управління проєктами різних підприємницьких структур (підприємств чи організацій) різних видів економічної діяльності;

- логічно і аргументовано висловлюють свої думки, пропозиції, роблять висновки;

- правильно оформлюють довідниково-інформаційний матеріал;

- публічно захищають підготовлений проєкт (роблять наукові, професійні повідомлення, беруть участь в обговоренні поставлених питань, захищають свою точку зору тощо).

3. ВИБІР ТЕМИ, МЕТИ, ЗАВДАНЬ І ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Вибір теми є найбільш відповідальним етапом у діяльності студента, оскільки він обумовлює результат дослідження. Практика показує, що правильно обрати тему – це значить наполовину забезпечити успішність її виконання. При обранні теми основними критеріями повинні бути актуальність, новизна і науковість; наявність теоретичної бази; можливість отримання технічного, економічного і соціального ефекту від впровадження результатів

дослідження.

Тематика магістерських робіт (проектів) студентів освітньої програми «Управління проектами» спеціальності «Менеджмент» розробляється кафедрою менеджменту відповідно до: вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців з управління проектами; затверджених програм навчальних дисциплін; договорів-замовлень підприємств усіх форм власності; напрямків наукової роботи викладачів кафедри; актуальних проблем сучасного проектного менеджменту тощо. Кафедра може періодично змінювати перелік тем, враховуючи сучасні тенденції у сфері проектного менеджменту.

Тему дипломного проекту студент обирає самостійно, керуючись орієнтовним переліком рекомендованих до розробки тем, з якими можна ознайомитись на кафедрі менеджменту (додаток А). Студенту також надається право, за погодженням із керівником, запропонувати (обрати) тему, назва і спрямованість якої відрізняються від рекомендованої тематики (наприклад, відповідно до: власної науково-дослідницької роботи, місця роботи, замовлення керівництва об'єкта дослідження, можливостей отримання необхідної інформації про об'єкт дослідження, а також студентами, з якими укладено угоду про цільову підготовку тощо) при належному обґрунтуванні доцільності її дослідження.

Не допускається виконання дипломного проекту кількома студентами на однакову тему та за матеріалами одного і того ж підприємства (виняток – роботи комплексного характеру).

Якщо за окремо взятою темою бажають виконувати дипломний проект кілька студентів, то дане питання вирішує завідувач кафедри. При цьому перевага надається тому із студентів, який має кращу теоретичну підготовку, а також враховуються ділові якості студента.

Разом із вибором теми визначається об'єкт, за матеріалами якого буде виконуватися проект. Це повинно бути підприємство чи організація (або їх складові підрозділи) будь-якої форми власності, яке є юридичною особою і має самостійну звітність. Діяльність цього підприємства (організації) повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної проблеми. Об'єктами дослідження також можуть бути об'єднання підприємств, органи місцевого самоврядування чи виконавчої влади

регіонального рівня, проекти будівництва та (або) реконструкції підприємств, інноваційні бізнес-проекти в галузі екологізації економіки та охорони навколишнього природного середовища тощо.

Бажанам є виконання теми за замовленням керівництва об'єкта дослідження. Це замовлення оформлюється листом (додаток Б).

При виборі теми дипломного проекту студенту слід враховувати її актуальність, зацікавленість конкретної організації у розв'язанні проблеми, що є об'єктом дослідження, можливість використання відповідної статистичної інформації, збирання фактичного матеріалу на конкретному об'єкті дослідження та наявність власних напрацювань. Тема дипломного проекту має становити інтерес для студента, бути пов'язаною з його діяльністю і сприяти максимальному використанню здобутих знань і практичного досвіду.

Будь-яке уточнення назви теми дипломного проекту або її заміна можливі лише з дозволу керівника.

Обравши тему дипломного проекту студент звертається з письмовою заявою на ім'я завідувача кафедри менеджменту з проханням її затвердити (додаток В). Обрані студентами теми дипломних робіт (проектів) розглядаються та погоджуються кафедрою і затверджуються наказом Університету, в якому вказуються також призначені кафедрою керівники дипломних робіт (проектів). Науковий керівник дипломного проекту видає студентові завдання на виконання роботи згідно обраної теми.

Залежно від того, на скільки зрозуміло і точно сформульовано мету проекту, настільки вдалими будуть її основні завдання, план, організація виконання, стиль викладу. Правильне визначення мети дипломного проекту дасть змогу студенту відокремити в ній основний напрямок дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань.

Мета дипломного проекту повинна бути тісно пов'язана з назвою його теми. На основі сформульованої мети студент має визначити основні завдання, які необхідно розв'язати в процесі виконання дипломного проекту. Завдання повинні конкретизувати основну мету роботи; їх визначення пов'язане з назвами основних розділів. Керівником заповнюється бланк завдання на дипломний проєкт, зразок якого подано в додатку Г.

4. ОПРАЦЮВАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ І СКЛАДАННЯ ПЛАНУ

Відповідно до передбаченої теми студент самостійно або за рекомендацією керівника добирає літературні джерела (книги, брошури, статті та ін.) й відповідні нормативні документи і складає проєкт плану, який обговорює з керівником. Усі документальні джерела інформації, необхідної для написання дипломного проєкту, поділяються на первинні та вторинні. В первинних документах містяться наукові та спеціальні відомості, у вторинних – результати аналітичної та логічної обробки первинних документів.

Критеріями оцінки документальних джерел інформації є повнота і достовірність даних, терміни їх публікації, наявність теоретичних обґрунтувань та критичних матеріалів, реальність їх отримання. На початку виконання дипломного проєкту студентові потрібно ознайомитися із підходами до розкриття питань теми в загальних джерелах (підручниках, посібниках, словниках), а потім поступово перейти до опрацювання спеціалізованої літератури (монографій, статей, матеріалів наукових конференцій, виставок, екологічних форумів) вітчизняних та зарубіжних авторів.

Наприклад, для більш повного висвітлення теоретичної частини дипломного проєкту рекомендується використовувати не менше 30-ти літературних джерел.

Роботу над науковими публікаціями необхідно здійснювати поетапно:

1. Загальне ознайомлення з джерелом в цілому за його назвою.
2. Поверхнево проглянути зміст праці.
3. Читати у порядку послідовності розміщення матеріалу.
4. Вибірково читати певні частини публікацій.
5. Виписати матеріали, що цікавлять вас.
6. Критично оцінити записане відредагувати, здійснити "чистовий запис" як фрагменту тексту майбутньої дипломного проєкту.

Збір наукової інформації до теми необхідно поєднувати з аналізом опрацьованого матеріалу. Крім теоретичної інформації студентом аналітично опрацьовується фактичний матеріал щодо обраного об'єкта дослідження (проєктні планові документи, звітність тощо). Необхідною умовою реалізації цього є володіння

навичками і вміннями поглибленого аналізу та обробки його результатів.

Джерелом інформації є планові і фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації, які використовує студент під час переддипломної практики. Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції.

Одержана в результаті опрацювання літературних джерел інформація є підґрунтям для формування плану дипломного проєктування. Лише чітко сплановане дослідження дозволяє надійно, крок за кроком, пізнавати нові об'єктивні закономірності навколишнього середовища. За допомогою керівника студент складає план майбутніх досліджень.

План дипломного проєкту має передбачати питання, які розкривають зміст теми. Під час виконання дипломного проєкту план може уточнюватися, однак основні завдання, що ставились перед роботою в цілому, повинні лишатися незмінними.

План дипломного проєкту повинен обов'язково містити вступ, теоретичний, аналітико-дослідницький, проєктно-рекомендаційний розділи (частини), розділ, що передбачає застосування комп'ютерних технологій як інструменту дослідження, висновки і рекомендації, перелік посилань (бібліографія), додатки, графічну частину. Орієнтовний план дипломного проєкту подано в додатку Д.

5. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ

Зібраний, проаналізований та систематизований матеріал студент розподіляє за окремими питаннями, послідовність викладення яких встановлена планом дипломного проєкту. Загальний обсяг проєкту повинен бути приблизно 80-100 сторінок друкованого тексту на аркуші формату А-4, не включаючи бібліографію та додатки.

Матеріали дипломного проєкту розміщують у такій

послідовності:

1. **Титульна сторінка** дипломного проєкту – виконується на стандартному бланку (додаток Д) зі всіма підписами: студента, керівника, консультантів, завідувача кафедри.

2. **Завдання на дипломне проєктування** – це стандартний бланк (додаток Д), який підписується керівником і затверджується завідувачем кафедри.

3. **Анотація** до дипломного проєкту повинна бути написана українською й англійською мовами; обсяг тексту приблизно 200 слів.

4. **Зміст** дипломного проєкту передбачає перелік назв розділів, параграфів тощо, які розкривають тему дипломного проєкту із зазначенням сторінок.

5. **Вступ** дипломного проєкту складає 2-3 сторінки. У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, її практичне значення, чітко формулюється мета й завдання проєкту, визначається предмет, об'єкт і методологія дослідження та інформаційна база.

Актуальність дослідження полягає в обґрунтуванні гіпотетичної новизни й позитивного ефекту, який може бути досягнутий внаслідок вирішення поставленого завдання.

Дипломний проєкт може претендувати на той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли тема відповідає сучасним потребам підприємства у сфері управління проєктами, а питання що розкриваються в роботі важливі для вирішення проблем управління проєктами в організації, розвивають корпоративну систему управління проєктами, програмами і портфелями проєктів.

Мета дослідження – це запланований результат дослідження. Мета дослідження дипломного проєкту формулюється у вигляді одного, двох речень, що починається словами: вивчити, описати, встановити, виявити, вивести залежність тощо.

Об'єкт – це фрагмент дійсності дослідження (явище, процес) на який спрямовано пізнавальну діяльність.

Частина об'єктивної реальності, яка на певний момент перебуває у полі зору теоретичної чи практичної діяльності дослідника, є об'єктом, а той бік властивості чи відношення об'єкта, що досліджується з певною метою і дістає наукове пояснення, є предметом дослідження. Отже, об'єкт дослідження виступає загальною сферою пошуку, а предмет – як те конкретне, що

необхідно виявити.

Метод дослідження – спосіб досягнення мети дослідження, розв'язання конкретної задачі; сукупність прийомів або операцій практичного впливу чи теоретичного освоєння об'єктивної дійсності з метою її пізнання.

6. Теоретичний розділ (частина) повинен складати до 20% загального обсягу проекту. В теоретичній частині розглядаються теоретичні питання досліджуваної проблеми. В проекті розглядається сутність досліджуваної проблеми та ступінь її розробки, аналізується сучасні концепції, розкривається зміст основних понять, якими оперує студент при висвітленні тематики; досліджується зарубіжний досвід, розглядаються погляди різних дослідників обраної проблематики, визначаються дискусійні аспекти та невирішені питання проблематики досліджень. На основі вивчення наукової, навчально-методичної літератури розкриваються підходи різних авторів до розв'язання проблеми, показується, у чому полягає подібність та відмінність їх поглядів, а також обґрунтовуються власні погляди на проблему. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмета дослідження, методичні підходи повинні мати певні елементи наукової новизни, полемічності, ствердженої власної позиції щодо обраних методів дослідження, що дає змогу продовжити у наступному розділі аналітичні дослідження. Вони викладаються у цьому розділі (частині) якомога просто і стисло. Бажано проілюструвати текст, використовуючи опубліковані статистичні дані із посиланням на джерела та графічними матеріалами – схемами, графіками, діаграмами тощо.

У цьому розділі проводиться критичний аналіз теоретичних та методологічних основ розробки обраної теми. Результатами теоретичної частини повинна бути певна теоретична модель (графічна, словесна, математична і т.д.) пошуку, шляхів вирішення завдання, яке поставлено у дипломному проекті. Ця модель може бути достатньо узагальненою, але вона повинна мати наскрізний характер, тобто алгоритм цієї моделі використовується для аналізу відповідної інформації в аналітичній частині та обґрунтування проектної частини і висновків.

7. Аналітико-дослідницький розділ (частина) становить 25-

30% від загального обсягу проекту. На основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів, у цій частині необхідно відобразити сучасний стан вирішення досліджуваної проблеми на конкретному підприємстві (організації).

Цей розділ призначений для постановки задачі дослідження. Задача дослідження може бути сформульована наступними двома шляхами:

1) розробити власний проєкт, формалізувати його у вигляді бізнес плану та обґрунтовано довести, які саме процеси управління ним є найбільш важливими;

2) зробити аудит існуючого проєкту та довести його «слабкі місця», що підлягають першочерговому вдосконаленню.

У будь якому разі розділ має містити в собі ґрунтовний опис проєкту. Структура опису має відповідати вимогам UNIDO, або бути наближеною до них.

Головними акцентами при опису та аналізу проєкту мають бути:

- організаційна структура проєкту (Organizational Breakdown Structure, OBS);
- структура робіт проєкту (Work Breakdown Structure, WBS);
- фінансово-економічна модель проєкту;
- SWOT-аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища проєкту.

У висновках по розділу має бути чітко сформульовано: які процеси управління проєктом є предметом дослідження, та яка мета на напрями їх вдосконалення.

Аналіз може бути порівняльним, діагностичним, факторним, маржинальним, економіко-математичним, економіко-статистичним, функціонально-вартісним тощо. При виконанні комплексного аналізу слід виділити такі етапи:

- уточнити об'єкт, ціль і задачі аналізу;
- розробити систему синтетичних, аналітичних та інтегральних показників для характеристики об'єкта та (або) території адміністративного району, проєкту, програми;
- зібрати і підготувати всю необхідну інформацію;
- провести порівняння фактичних результатів діяльності з показниками плану звітного року, фактичними даними минулих років з досягненнями провідних підприємств, галузі тощо;
- виконати факторний аналіз: виділити фактори і визначити їх

вплив на результат екологізації підприємства;

- виявити невикористані і перспективні резерви підвищення ефективності діяльності;
- оцінити результати діяльності з врахуванням дії різних факторів і виявлених невикористаних резервів, розробити заходи із їх використання.

Усі аналітичні розрахунки, моделі, матеріал таблиць, графічні ілюстрації повинні супроводжуватися висновками, які дозволяють з'ясувати сутність управлінських процесів, що спостерігаються в організації, їхні особливості і тенденції розвитку, поглиблений аналіз яких допомагає виявити невикористані резерви.

Дослідницька частина даного розділу повинна вміщати опис, характеристику сучасного стану проблеми на об'єкті дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу та з залученням усіх теоретичних знань певного методичного інструментарію.

Форма подання аналітично-дослідницького матеріалу може бути довільною (графічною, табличною, описовою, у вигляді моделей, блок-схеми тощо).

8. Проектно-рекомендаційний розділ (частина) становить 45-50% від загального обсягу проекту.

Вибір форми і способу побудови проектно-рекомендаційного розділу визначається темою проекту, результатами аналізу і досліджень, цілями проектування тощо.

Матеріал у проектній частині розміщується в наступній послідовності: встановлення мети і цілей проектування з посиланням на теоретичну і аналітичну частини; обґрунтування інноваційних проектних пропозицій (їх змісту, очікуваних результатів тощо); характеристика передумов практичного впровадження інновацій; розрахунок необхідних фінансових, матеріальних та інших ресурсів і економічної ефективності кожної пропозиції; зведений розрахунок еколого-економічної ефективності заходів.

Запропоновані моделі і конкретні рекомендації повинні бути науково обґрунтованими, а також враховувати інноваційні та інвестиційні напрямки роботи підприємства.

Цей розділ призначений для висвітлення результатів аналізу, пошуку шляхів вдосконалення та рекомендацій по впровадженню

заходів, що допоможуть вдосконалити обрані процеси управління проектом.

Базовою є наступна структура розділу: опис поточного стану процесу, аналіз, розробка заходів по вдосконаленню процесу, оцінка ефективності та рекомендації по впровадженню розроблених рекомендацій. Обсяг – приблизно 30 аркушів.

Рекомендований перелік об'єктів вдосконалення проекту:

- вартість робіт;
- ресурси проекту;
- зміст та строки робіт;
- організаційна структура та зони відповідальності учасників
 - процесу;
- мета та задачі проекту;
- якість результатів проекту;
- комунікації проекту;
- ризики проекту;
- поставки проекту;
- управління змінами проекту.

9. Висновки – 3-5 сторінок.

У висновках викладають найважливіші наукові і практичні результати, отримані в проєкті, з формулюванням розв'язаної проблеми (завдання) та значення її для підприємства (організації, галузі, регіону). У висновках слід привести перелік пропозицій і рекомендацій, їх результатів, характеристику шляхів досягнення проєктних цілей, а також обґрунтування практичного застосування розробок. Вони повинні бути чітко сформульованими, мати конкретний характер, узагальнювати результати дослідження, показувати економічний та соціальний ефекти для підприємства та їх практичне застосування на підприємстві.

10. Список використаної літератури. В кінці дипломного проєкту треба навести список використаної літератури, нормативно-технічних документів. Список літератури формується по мірі згадування або за алфавітом. Кількість джерел повинна бути не менше 70-80 найменувань.

Перелік джерел, на які є посилання в основній частині проєкту наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях тексту мають бути посилання. Список використаних джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та

видавничої справи (ГОСТ 7.1-84, ДСТУ 3582-97, ГОСТ 7.12-93).

11. Додатки (не входять до нумерації сторінок). Кожен із них пронумеровано (правий кут), на кожен має бути посилання в тексті.

За необхідності, до додатків може бути включений допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг не можуть бути внесені до основної частини;
- протоколи і акти випробувань, впровадження;
- розрахунки економічного ефекту;
- інструкції і методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ЕОМ, розроблених в процесі виконання роботи.

6. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ПОДАННЯ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ ДО ЗАХИСТУ

У процесі звітування студентів за результатами переддипломної практики випускаюча кафедра доводить до всіх студентів інформацію про кількість та строки проведення контрольних перевірок, графік виконання дипломного проєкту. Контрольні перевірки проводяться, починаючи з першої декади дипломування, і закінчуються за 10 днів до початку роботи ДЕК. В комісію по проведенню контрольних перевірок обов'язково включаються: завідувач кафедри, секретар ДЕК, керівник дипломного проєкту. За необхідності, в роботі комісії може брати участь будь-який провідний викладач кафедри. Звіти про хід проведення контрольних перевірок завідувачем кафедри подаються директору інституту.

Завершена і підписана студентом дипломний проєкт узгоджується з консультантом і здається на перевірку керівнику, який після підписання розрахунково-пояснювальної записки і графічних матеріалів разом зі своїм письмовим відгуком передає його завідувачу кафедри. У письмовому відгуку керівника розкривається:

- вміння дипломника самостійно працювати з літературними джерелами;
- ступінь творчої активності дипломника, наявність та вміння порівнювати, аналізувати варіанти рішень, вибирати оптимальні;

- рівень теоретичної і практичної підготовки дипломника, наявність менеджерських навичок;
- актуальність проєкту та можливість його впровадження;
- теоретичний рівень, ступінь повноти та глибини розробки ключових питань з досліджуваної проблеми;
- цінність конкретних рекомендацій студента і ступінь їх обґрунтування;
- переваги та недоліки дипломного проєкту;
- висновок про допуск до відкритого захисту і мотивована оцінка дипломного проєкту.

Не пізніше як за 3 дні до початку роботи ДЕК дипломний проєкт подається на перевірку завідувачу кафедри для отримання заключення кафедри про дипломний проєкт і направлення його на рецензію. На момент подання до внутрішньої обкладинки дипломного проєкту студент підклеює 2 конверти, у яких розміщує супроводжувальні документи (листок замовлення, відгук з виробництва). Проєкт реєструється на кафедрі і передається на рецензування. Рецензія додається до конверта після рецензування.

Рецензент подає розгорнутий письмовий відгук (рецензію) на дипломний проєкт, що відображає:

- оцінку актуальності обраної теми та ступінь її обґрунтованості;
- повноту реалізації поставлених цілей та задач дослідження; правильність плану;
- знання та використання студентом літературних джерел.

В рецензії вказується:

- на скільки грамотно розкривається питання плану дипломного проєкту;
- чи обґрунтовано і аргументовано зроблені висновки та практичні рекомендації;
- зосереджується увага на якість оформлення дипломного проєкту.

На вимогу рецензента студент зобов'язаний подати необхідні пояснення стосовно всіх питань дипломного проєкту. Рецензент оцінює проєкт за 100-бальною системою ECTS. Негативна рецензія на дипломний проєкт не є основою для відхилення його від захисту.

Рецензентами дипломних проєктів можуть бути як викладачі так і досвідчені проєктні менеджери. В окремих випадках рішення про

допуск дипломника до захисту може виносити засідання кафедри, на яке запрошується керівник дипломного проекту. Рішення оформлюється протоколом, один примірник якого подається деканові. Студенти, котрі у встановлений строк не представили дипломні проекти або одержали рішення про їх невідповідність встановленим вимогам до захисту не допускаються.

Студент має право ознайомитись із рецензією на свій дипломний проект до початку засідання ДЕК, на якому буде проходити захист.

Отже, не пізніше одного дня до захисту дипломного проекту секретарю ДЕК подаються:

- направлення на захист, підписане директором інституту;
- виконана дипломний проект із підписами керівника, консультантів, відповідального за нормо-контроль, з записом на ньому висновків завідувача кафедри про допуск студента до захисту;
- письмовий відгук керівника з характеристикою діяльності студента про виконання дипломного проекту;
- письмова рецензія на дипломний проект.

Крім зазначених матеріалів необхідно подати ще і ті матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної дипломного проекту (друковані статті, документи про практичне застосування проекту тощо). При несвоечасному представленні вище перерахованих документів дипломний проект не допускається до захисту. Перенесення терміну захисту дипломного проекту можливе лише при виняткових обставинах з дозволу ректора НУВГП. Дипломний проект, яка рекомендована до захисту захищається згідно з графіком роботи ДЕК.

7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ТА ОЦІНКИ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ

Захист дипломного проекту здійснюється студентом перед Державною екзаменаційною комісією (ДЕК) на відкритому засіданні. Він повинен мати характер дискусії з достатнім аналізом достовірності, обґрунтованості усіх висновків і рекомендацій наукового та практичного характеру, що містяться у роботі і проходити в обстановці високої вимогливості, принциповості,

дотримання наукової етики. Після оголошення на засіданні ДЕК прізвища, ім'я та по-батькові студента, теми та керівника його дипломного проєкту, студент доповідає. Доповідь повинна бути тривалою (10-15 хвилин) і змістовною. Тези доповіді студент готує заздалегідь. У доповіді слід викласти: актуальність теми, завдання і структуру проєкту; стисло охарактеризувати інформаційну базу дослідження; зміст запропонованих заходів або проєктні рішення та обґрунтування їх ефективності.

Для доведення висунутих положень та обґрунтування запропонованих рекомендацій під час виступу використовують додаткові графічні матеріали (схеми, таблиці, графіки, діаграми). Можливим є також використання спеціально підготовлених слайдів, комп'ютерної техніки.

Після доповіді члени ДЕК можуть ставити студентів запитання з метою визначення рівня його професійної підготовки та управлінської ерудиції в цілому. Відповідати на запитання членів комісії та присутніх в залі слід тільки за суттю справи. Відповіді слід давати коротко, змістовно, мотивовано і аргументовано, відстоюючи свою точку зору. Студентів треба виявляти скромність в оцінці своїх наукових результатів і тактовність стосовно тих, хто ставить запитання. Перед тим як відповідати на запитання, необхідно уважно його вислухати до кінця і при можливості записати. Бажано не вислуховувати всі запитання, а відповідати відразу на кожне зокрема, передбачаючи, що чітка логічна й аргументована відповідь на попереднє запитання може виключити наступне. Після відповіді на запитання вченим секретарем комісії зачитується відгук керівника дипломного проєкту і рецензентів. Наприкінці студенту надається слово для відповіді на зауваження керівника і рецензента проєкту. Тривалість захисту одного проєкту, як правило не повинна перевищувати 30 хвилин. Результати захисту дипломного проєкту оцінюються: "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно" та відповідної кількості балів. Для визначення оцінки дипломного проєкту, рівня теоретичної, наукової та практичної підготовки студента пропонуються наступні критерії оцінки проєкту:

- змістовність доповіді студента;
- новизна розробок;
- повнота розрахункової частини;

- застосування ЕОМ, математичного моделювання при виконанні дипломного проєкту;
- правильність та змістовність відповідей на запитання;
- якість оформлення плакатів (слайдів);
- якість оформлення записки;
- середній бал успішності студента.

Кожна пропозиція оцінюється за шкалою ECTS. Загальна оцінка дипломного проєкту складає середню оцінку всіх перерахованих позицій.

Повторний захист дипломного проєкту з метою підвищення оцінки не дозволяється. Студентам, які захистили дипломний проєкт рішенням ДЕК присвоюється відповідна кваліфікація і видається диплом спеціаліста встановленого зразка.

Якщо студент не з'явився на засідання ДЕК для захисту дипломного проєкту, то в протоколі комісії відзначається, що він є не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання комісії. Студенти, які не захистили дипломний проєкт, мають право на повторну атестацію в наступний термін роботи Державної екзаменаційної комісії протягом 3-х років після закінчення НУВГП на засадах, визначених цим закладом. У випадках, коли захист дипломного проєкту визнається незадовільним, ДЕК встановлює, чи може студент подати на повторний захист той самий проєкт з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену кафедрою.

Оцінки дипломних проєктів оголошуються у день захисту після оформлення відповідного протоколу засідання ДЕК.

Додаток А

Орієнтована тематика дипломних проєктів

1. Організація проєктної діяльності в природоохоронній організації (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
2. Організація проєктної діяльності у водогосподарській організації (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
3. Запровадження проєктно-орієнтованого управління в організації (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
4. Розробка системи управління природоохоронним проєктом (назва проєкту).
5. Розробка системи управління маркетинговою програмою підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
6. Розробка системи управління проєктом автоматизації управлінської діяльності підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
7. Розробка системи управління проєктом започаткування інноваційного бізнесу (назва об'єкта).
8. Розробка системи управління портфелем проєктів підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
9. Автоматизація управління проєктами організації (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
10. Розробка системи управління реалізацією бізнес-стратегії підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
11. Розробка системи управління проєктом реінжинірингу бізнес-процесів (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
12. Розробка системи управління проєктом реорганізації підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
13. Розробка системи управління проєктом відкриття відокремленого структурного підрозділу підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
14. Розробка системи управління програмою диверсифікації господарської діяльності підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).
15. Розробка системи управління проєктом санації підприємства (на прикладі конкретного об'єкта дослідження).

Додаток Б
Замовлення на виконання дипломного проєкту

На бланку підприємства (організації)

Завідувачу кафедри
менеджменту НУБГП

(організація)

просить Вас доручити виконання дипломного проєкту студенту
університету _____,

(П.І.Б. студента)

що навчається за освітньою програмою «Управління проєктами»
спеціальності «Менеджмент», виконання дипломного проєкту на
тему:

Організація забезпечить студента необхідною інформацією
щодо діяльності підприємства в межах теми дослідження.

Керівник організації

Додаток В
Заява на затвердження теми проєкту

ЗАТВЕРДЖУЮ

{підпис завідувача кафедри}

Завідувачу кафедри менеджменту

**Студента VI курсу спеціальності 073
«Менеджмент» освітньої
програми «Управління
проєктами»
групи**

(прізвище, ім'я, по-батькові)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему дипломного проєкту «_____»

(на матеріалах _____)»

Керівником призначити _____

«__» _____ 20__ р.

(підпис студенти)

Погоджено

Науковий керівник дипломного
проєкту

«__» _____ 20__ р.

(підпис керівника)

Додаток Г
Завдання на дипломний проєкт

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет менеджменту
Кафедра менеджменту

Спеціальність 073 «Менеджмент» освітня програма
«Управління проєктами»

Затверджую:

Завідувач

кафедри _____

“ ____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
НА ДІПЛОМНИЙ ПРОЄКТ СТУДЕНТОВІ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту _____

затверджена наказом по університету від " ____ " _____ 20__ р. № ____

2. Термін здачі студентом закінченого проєкту _____

3. Вихідні дані до проєкту _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити) _____

5.Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)_____

6.Консультанти проєкту із зазначенням розділів проєкту, що їх стосується

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7.Дата видачі завдання_____

Керівник

(підпис)

Завдання прийняв до виконання

(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назви етапів дипломного проєкту	Термін виконання етапів дипломного проєкту	Примітка

Студент-дипломник

(підпис)

Керівник проєкту

(підпис)

Додаток Д
Титульна сторінка

Національний університет водного господарства
та природокористування

Факультет менеджменту

Кафедра менеджменту

ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ

на тему _____

Виконав: студент(ка) ____ курсу,
групи _____
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Управління
проектами»

Керівник _____
(Прізвище ініціали)

Рецензент _____
(Прізвище ініціали)

Рівне – 202_